

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566
The Development of Students' Life Skills through Participatory Management using
The SMART MODEL at Muangmitwittayakhom School, Academic Year 2022-2023

เกรียงไกร ป้องศรี*

Kreangkrai Pongsri

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 3) ศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน จำนวน 218 คน ครู จำนวน 20 คน ผู้ปกครอง จำนวน 218 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และเครือข่ายชุมชน จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2) แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 3) แบบประเมินระดับทักษะชีวิตของนักเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) คุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.60$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.51$) สอดคล้องตามสมมติฐาน 2) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.55$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, $S.D.=0.46$) สอดคล้องตามสมมติฐาน 3) ระดับทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.43$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.46$) สอดคล้องตามสมมติฐาน 4) ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.58$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.45$) สอดคล้องตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต; การพัฒนาทักษะชีวิต; การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

*ผู้อำนวยการ, โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

Director, Muangmitwittayakhom School, Secondary Educational Service Area Office, Roi Et

Received: March 6, 2024/ Revised: May 28, 2024/ Accepted: June 25, 2024

Abstract

This research aims to: 1) study the quality-of-life skills development in students through participatory management using the SMART MODEL, 2) study the level of involvement of stakeholders in the development of students' life skills, 3) study the level of life skills in students through participatory management, and 4) study the satisfaction with the development of students' life skills through participatory management. The sample consists of 218 students, 20 teachers, 218 parents, 13 basic education school board committees in schools, and 15 community network members. The instruments used include: 1) an evaluation form for the quality-of-life skills development in students, 2) a questionnaire on the level of stakeholder involvement in the development of students' life skills, 3) an evaluation form for the level of students' life skills, and 4) a questionnaire on satisfaction with the development of students' life skills. The statistics used include mean and standard deviation. The research findings indicate that:

1) The quality-of-life skills development in students was found to be at a moderate level overall in the academic year 2022 ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.60) and at the highest level in the academic year 2023 ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.51), which is consistent with the hypothesis. 2) The level of stakeholder involvement in the development of students' life skills was found to be at a moderate level overall in the academic year 2022 ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.55) and at the highest level in the academic year 2023 ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.46), which is consistent with the hypothesis. 3) The level of students' life skills was found to be at a moderate level overall in the academic year 2022 ($\bar{X}=3.23$, S.D.=0.43) and at the highest level in the academic year 2023 ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.46), which is consistent with the hypothesis. 4) The level of satisfaction with the development of students' life skills was found to be at a high level overall in the academic year 2022 ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.58) and at the highest level in the academic year 2003 ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.45), which is consistent with the hypothesis.

Keywords: Life skills; Life skills development; Participatory management

บทนำ

สังคมโลกยุคความท้าทายของระบบการศึกษาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยน ที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 -2579) ได้กล่าวว่า การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องมีการพัฒนาคนให้เตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในการดำรงชีวิต เป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม ประกอบกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคน และทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิด ที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามความต้องการและมีทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 11)

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียน ทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ทั้งการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 76) และส่วนสำคัญที่สุดที่จำเป็นในทักษะการดำเนินชีวิตเพื่อให้มนุษย์มีทักษะในอนาคตนั้น คือ กลุ่มคนหนุ่มสาวในประเทศและเด็กนักเรียน ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต เพราะทักษะเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ด้านสังคม-อารมณ์ และช่วยพัฒนาการจัดการ การตัดสินใจ และอื่น ๆ (Pragyanam School, 2023: 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้ 1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ 3) เป็นหลักสูตรการศึกษา

ที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น 4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ จุดหมายของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนศรัทธา ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพ และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสนา กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 6-7)

จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม จึงได้ศึกษาค้นคว้าหลักการแนวคิด ทฤษฎี นำมาประยุกต์ และวิจัยการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566

3. เพื่อศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก

2. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 หลังการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3. ระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 หลังการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

4. ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 หลังการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จากการศึกษาเอกสาร เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 ประกอบด้วย

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ SMART MODEL ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 6-7; รณภพร กตน์วงศ์กร, 2557: 76; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 1-5; สำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ตำบลบ้านฝาง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย, 2560: 1) 1) ด้าน S: School Administration & Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) 2) ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) 3) ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่ายและสิ่งแวดล้อม) 4) ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) และ 5) ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี)

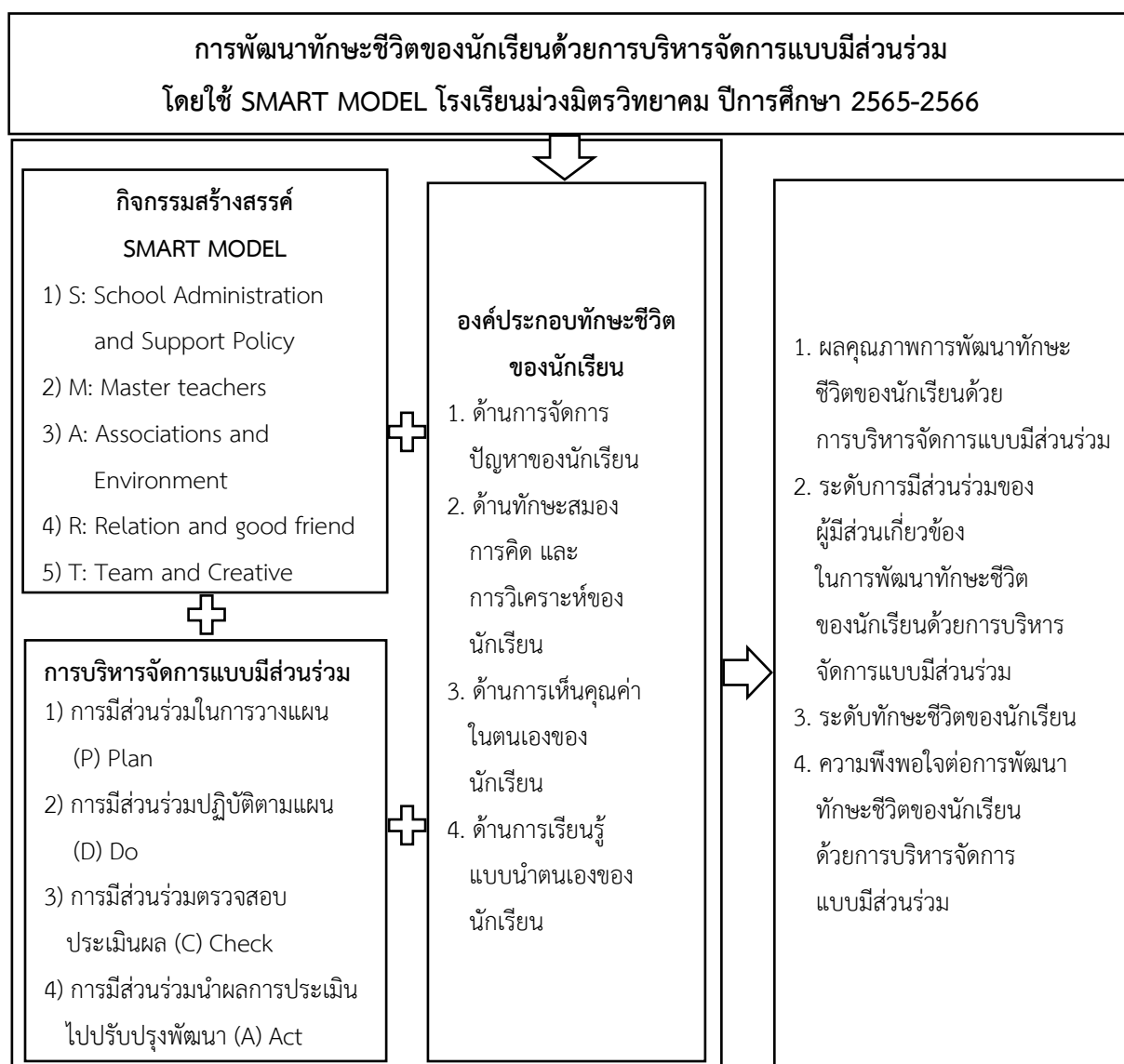
2. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย (ธน สุนทรายุทธ, 2551: 541-542; พิมพ์กา จันทไทย, 2553: 175-189; สุรัตน์ สุทธิชีवाल, 2555: 21; กลุ่มพัฒนาระบบบริหารกรมป่าไม้, 2560: 1; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565; Kimberly A. Meyer, 2015: 1-10; Intira Chanjaruan et. al., 2022: 111-119) 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P) Plan 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผน (D) Do 3) การมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล (C) Check และ 4) การมีส่วนร่วมนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา (A) Act

3. องค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียน ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 6; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556: 1; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 5-8; ศศิตา หมัดเหล็ม และคณะ, 2561: 193-203; ปาริชาติ อังกาบ, 2561: 128-142; ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ, 2562: 90-104; มัญชลี เปี่ยมดี, 2563: 235-246; ชยางกูร ช้อยุ่น, 2564: 21; Prajapati et al., 2017: 1-5; Saravanakumar, 2020: 554-558; Beatriz Sánchez-Hernando et. al., 2021: 1-15; Austin B. Riedeman, 2021: 36-42) 1) ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน 2) ด้านทักษะสมอง การคิด และการวิเคราะห์ของนักเรียน 3) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน และ 4) ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 มีกรอบแนวคิด ดังแผนภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

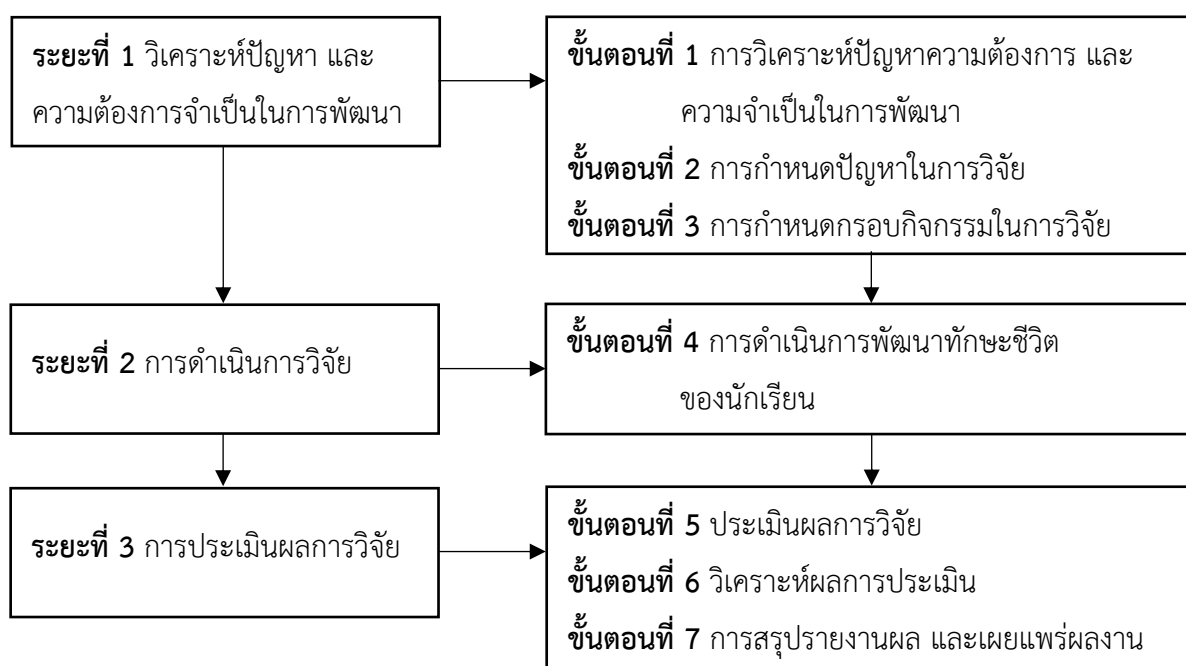
การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์บุคคลประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้ 1) กิจกรรมสร้างสรรค์ SMART MODEL 2) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 3) ทักษะชีวิตของนักเรียน 4) ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ตามกิจกรรมสร้างสรรค์ SMART MODEL

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ดังแผนภาพ 2

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชน โรงเรียนม่วงมิตริวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) นักเรียน ปีการศึกษา 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2,4 และ5 ทุกคน ปีการศึกษา 2566 นักเรียนกลุ่มเดิมที่เลื่อนชั้นไปเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2,3,5 และ6 ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 218 คน

2) ครู ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน

3) ผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 218 คน

4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน (ยกเว้น ผู้แทนครูและเลขานุการ)

5) เครือข่ายชุมชน ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 เครือข่าย ประกอบด้วย

1) สถานีตำรวจภูธรสว่าง 2) เทศบาลตำบลโคกกกม่วง 3) ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลโคกกกม่วง 4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลโคกกกม่วง 5) ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติตำบลโคกกกม่วง เครือข่ายละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน

4. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี จำนวน 4 ฉบับ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และให้ข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยนำไปปรับปรุง หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach' Alpha Coefficient) ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบประเมินคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีค่า IOC = 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ .949

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีค่า IOC = 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ .825

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีค่า IOC = 0.96 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ .930

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีค่า IOC = 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ .843

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 หลังการพัฒนาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565 (ระหว่าง เดือนมีนาคม 2566) ครั้งที่ 2 หลังการพัฒนาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 (ระหว่างเดือนมีนาคม 2567)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ และรายด้าน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้ (สมบุญรณ์ สุริยวงศ์, สมจิตรา เรืองศรี และ เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์, 2544: 116)

- 1.00 – 1.50 หมายถึง การปฏิบัติ / คุณภาพ / อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- 1.51 – 2.50 หมายถึง การปฏิบัติ / คุณภาพ / อยู่ในระดับ น้อย
- 2.51 – 3.50 หมายถึง การปฏิบัติ / คุณภาพ / อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 3.51 – 4.50 หมายถึง การปฏิบัติ / คุณภาพ / อยู่ในระดับ ดี / มาก
- 4.51 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติ / คุณภาพ / อยู่ในระดับ ดีมาก/ มากที่สุด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บอกถึงความคิดเห็นที่สอดคล้องตามกันหรือแตกต่างกัน ถ้า S.D. มีค่าสูงแสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็น แตกต่างกันแต่ถ้า S.D. มีค่าต่ำแสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็นคล้ายตามกันถ้า S.D. มีค่า 0 แสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็นเหมือนกันทุกคน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลประเมินคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลหลังการพัฒนาประเมินโดยนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลประเมินคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

รายการประเมิน	ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน)	3.44	0.54	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู)	3.43	0.56	ปานกลาง	4.62	0.58	มากที่สุด
ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม)	3.44	0.57	ปานกลาง	4.67	0.50	มากที่สุด
ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน)	3.55	0.60	มาก	4.62	0.50	มากที่สุด
ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี)	3.52	0.75	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.48	0.60	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.60) รองลงมาได้แก่ ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี) ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.75) ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม) ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.57) ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.54) และ ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.56) ตามลำดับ

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม) ($\bar{X}=4.67$, $S.D.=0.50$) รองลงมาได้แก่ ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี) ($\bar{X}=4.67$, $S.D.=0.49$) ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) ($\bar{X}=4.65$, $S.D.=0.48$) ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.58$) และด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.50$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลหลังการพัฒนาตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

รายการมีส่วนร่วม	ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P) Plan	3.44	0.55	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผน (D) Do	3.42	0.51	ปานกลาง	4.74	0.45	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล (C) Check	3.53	0.58	มาก	4.62	0.47	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา (A) Act	3.38	0.58	ปานกลาง	4.74	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.44	0.55	ปานกลาง	4.68	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายการที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล (C) Check ($\bar{X}=3.53$, $S.D.=0.58$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P) Plan ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.55$) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน (D) Do ($\bar{X}=3.42$, $S.D.=0.51$) และการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา (A) Act ($\bar{X}=3.38$, $S.D.=0.58$) ตามลำดับ

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, $S.D.=0.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายการที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน (D) Do การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา (A) Act ($\bar{X}=4.74$, $S.D.=0.45$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P) Plan ($\bar{X}=4.65$, $S.D.=0.49$) และการมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล (C) Check ($\bar{X}=4.62$, $S.D.=0.47$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประเมินโดยครู และผู้ปกครอง ตามพฤติกรรมบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

รายการประเมิน	ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน	3.29	0.37	ปานกลาง	4.29	0.53	มาก
องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะสมอง การคิด และการวิเคราะห์ของนักเรียน	3.20	0.40	ปานกลาง	4.60	0.46	มาก
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน	3.22	0.48	ปานกลาง	4.75	0.41	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน	3.20	0.47	ปานกลาง	4.73	0.43	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.23	0.43	ปานกลาง	4.59	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับทักษะชีวิตของนักเรียนจากการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับการประเมินมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน ($\bar{X}=3.29$, $S.D.=0.37$) รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียน ($\bar{X}=3.22$, $S.D.=0.48$) องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะสมอง การคิด และการวิเคราะห์ของนักเรียน ($\bar{X} 3.20$, $S.D.=0.40$) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน ($\bar{X}=3.20$, $S.D.=0.47$) ตามลำดับ

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับการประเมินมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.41) รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.43) องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะสมอง การคิด และการวิเคราะห์ของนักเรียน ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.46) และองค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลหลังการพัฒนาตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

รายการประเมิน	ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน)	3.60	0.62	มาก	4.61	0.48	มากที่สุด
ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู)	3.35	0.72	ปานกลาง	4.58	0.48	มากที่สุด
ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม)	3.52	0.60	มาก	4.64	0.49	มากที่สุด
ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน)	3.63	0.55	มาก	4.70	0.45	มากที่สุด
ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี)	3.60	0.62	มาก	4.61	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.54	0.58	มาก	4.61	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผลค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีระดับการประเมินมากที่สุด คือ ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.55$) รองลงมาได้แก่ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี) ($\bar{X}=3.60$, $S.D.=0.62$) ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม) ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=0.60$) ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) ($\bar{X}=3.35$, $S.D.=0.72$) ตามลำดับ

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีระดับการประเมินมากที่สุด คือ ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) ($\bar{X}=4.70$, $S.D.=0.45$) รองลงมาได้แก่ ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่าย และสิ่งแวดล้อม) ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.49$) ด้าน S: School Administration and Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี) ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.48$) ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) ($\bar{X}=4.58$, $S.D.=0.48$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลคุณภาพการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.60$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.51$) ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เพราะว่าผู้บริหารมีการวางแผนงานในด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชน สอดคล้องกับ พจนนกร ฝอยทอง และนพพร จันทราชู (2561: 284-297) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครปฐม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะชีวิต 2) เปรียบเทียบทักษะชีวิต ตามลักษณะส่วนบุคคล 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิต และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครปฐม

2. ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.55$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, $S.D.=0.46$) ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่าในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2551: 541-542) ได้กล่าวถึง แนวทางที่สำคัญของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีมาตรการ การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ 1) การสร้างความร่วมมือในเชิงวิชาการกับเครือข่าย สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต้นสังกัด 2) การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียน 3) การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

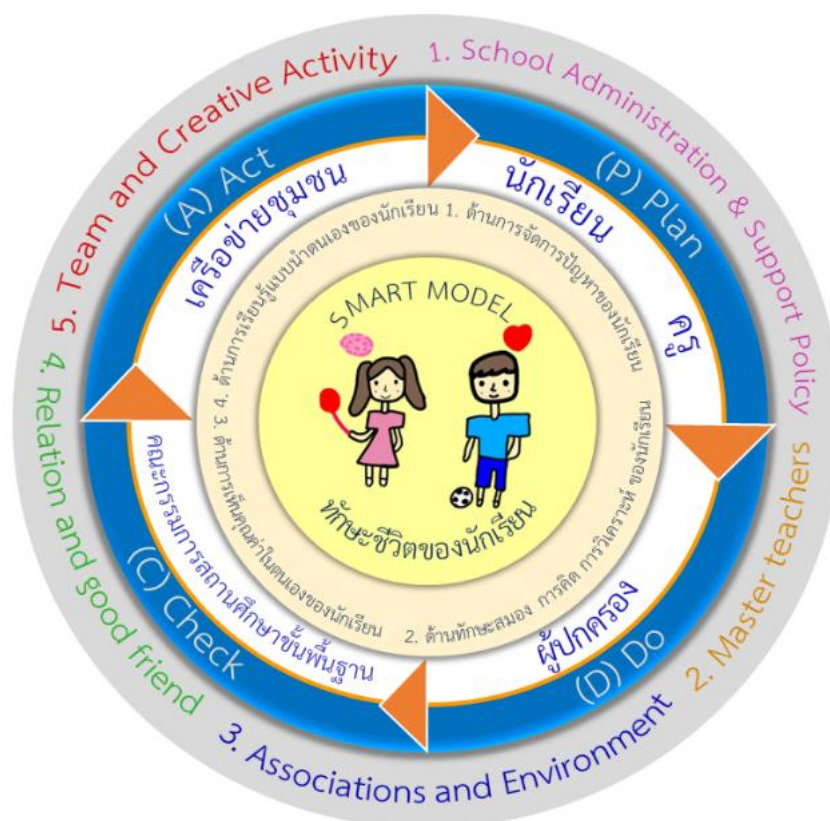
3. ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.43$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $S.D.=0.46$) ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายได้วางแผนในการการสร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ร่วมกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายชุมชน และการส่งเสริมการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน สนับสนุนผู้ปกครองในการสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว พัฒนาคูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ให้แรงเสริมตามความเหมาะสมดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริม 1) ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน 2) ด้านทักษะสมอง การคิด และการวิเคราะห์ของนักเรียน 3) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน 4) ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิ พระรักษา และคณะ (2562: 337-357) ได้ศึกษาทักษะการดำรงชีวิต และการทำงานของนักเรียนประถมศึกษา: การพัฒนาโมเดล และแบบวัดออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโมเดลการวัด พัฒนาเครื่องมือวัดออนไลน์และศึกษาระดับ ทักษะการดำรงชีวิตและการทำงานของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดทักษะการดำรงชีวิต และการทำงานของนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่น และการปรับตัว 2) ความคิดริเริ่ม และการชี้นำตนเอง 3) ทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4) การเพิ่มผลผลิต และความรู้รับผิดชอบ และ 5) ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

4. ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.58$) ปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, $S.D.=0.45$) ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า

ผู้บริหารมีการวางแผนงาน โดยใช้ SMART MODEL สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรของโรงเรียนแบบร่วมมือรวมพลังของบุคลากรทั้งโรงเรียน และพยายามระดมพลังภายนอกโรงเรียนมาผลักดัน คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์การพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสี่ยมจิต สุขหิ้น และคณะ (2557: 1-8) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิต และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนพบว่า รูปแบบที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะ ชีวิตของนักเรียน มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม และรูปแบบกิจกรรมโฮมรูม โดยมีการนำทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาทางด้านจิตวิทยาเข้าร่วมบูรณาการกับกิจกรรม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ SMART MODEL โรงเรียนม่วงมิตรวิทยาคม ปีการศึกษา 2565-2566 ปรากฏเป็นองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย โดยดำเนินการจากวงกลมรอบนอก สู่ผลลัพธ์วงกลมชั้นในสุดตามลำดับ ดังแผนภาพ 3

แผนภาพที่ 3 SMART MODEL

1. วงกลมรอบนอก คือ กิจกรรมสร้างสรรค์ SMART MODEL ประกอบด้วย 1) ด้าน S: School Administration & Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) 2) ด้าน M: Master teachers (การพัฒนาครู) 3) ด้าน A: Associations and Environment (เครือข่ายและสิ่งแวดล้อม) 4) ด้าน R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) และ 5) ด้าน T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี)

2. วงกลมที่สอง คือ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P) Plan 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผน (D) Do 3) การมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล (C) Check และ 4) การมีส่วนร่วมนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา (A) Act

3. วงกลมที่สาม คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) นักเรียน 2) ครู 3) ผู้ปกครอง 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 5) เครือข่ายชุมชน

4. วงกลมที่สี่ คือ องค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการปัญหาของนักเรียน 2) ด้านทักษะสมอง การคิด การวิเคราะห์ของนักเรียน 3) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน และ 4) ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน

5. วงกลมชั้นในสุด คือ ผลที่เกิดจากการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม นักเรียนมีทักษะชีวิตตามองค์ประกอบที่โรงเรียนกำหนดจากการพัฒนาตามกระบวนการวิจัย

สรุป

1. การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 มีผลระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.60) ปีการศึกษา 2566 มีผลระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.51) สอดคล้องตามสมมุติฐาน

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 มีผลระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.55) ปีการศึกษา 2566 มีผลระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.46) สอดคล้องตามสมมุติฐาน

3. ทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 มีผลระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.=0.43) ปีการศึกษา 2566 มีผลระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.46) สอดคล้องตามสมมุติฐาน

4. ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2565 มีผลระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.58) ปีการศึกษา 2566 มีผลระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.45) สอดคล้องตามสมมุติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน ดังนั้นควรนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ด้าน S: School Administration & Support Policy (การบริหารและการมีนโยบายสนับสนุน) M: Master teachers (การพัฒนาครู) A: Associations and Environment (เครือข่ายและสิ่งแวดล้อม) R: Relation and good friend (การจัดกิจกรรมนักเรียน) T: Team and Creative Activity (กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อความสามัคคี) ควรกำหนดปฏิทินแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน และมีกิจกรรมต่อเนื่อง

1.2 หลังการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนควรมีการตรวจสอบการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อคูนแนวโน้มความยั่งยืนของการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน ทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนอย่างยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน บ้าน วัด ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียน

2.3 ควรมีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในรูปแบบหรือลักษณะอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มพัฒนาระบบบริหารกรมป่าไม้. (2560). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา*. บริษัทเนติกุลการพิมพ์จำกัด.

พิมพ์ิกา จันทไทย. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(1), 175-189.

ภูมิ พระรักษา, วนิดา สิมพล, และศิริเดช สุชีวะ. (2562). ทักษะการดำรงชีวิตและการทำงานของนักเรียนประถมศึกษา: การพัฒนาโมเดลและแบบวัดออนไลน์. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(1), 337-357.

รมณภัทร กตตน์วงศ์กร. (2557). ผลการพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- เสียมจิต สุขหิน, วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล, และไกรเดช ไกรสกุล. (2557). รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิต
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชน. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*. 7(2), 1-8.
https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/article/view/83332
- สุรัตน์ สุทธิซังวาล. (2555). รูปแบบการพัฒนางานวิจัยคุณภาพในชั้นเรียน. [ดุชนิพนธ์ครุศาสตร์ดุชนิพนธ์,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สมบูรณ์ สุริวงค์, สมจิตร เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*.
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ตำบลบ้านฝาง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย. (2560).
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต. [http://nongkhai.nfe.go.th/nfe48/index.php?](http://nongkhai.nfe.go.th/nfe48/index.php?name=news2&file=readnews&id=57)
[name=news2&file=readnews&id=57](http://nongkhai.nfe.go.th/nfe48/index.php?name=news2&file=readnews&id=57)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2554). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริหารจัดการตาม*
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปี 2554 เป็นต้นไป ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2558). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันภัยพิบัติ ระดับ*
มัธยมศึกษาตอนต้น. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2562). *รายงานประจำปีงบประมาณปี 2562*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พรักหวานกราฟฟิค.
- _____. (2565). *มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้*. บริษัท เอส.พี.เค. การพิมพ์จำกัด.
- Intira Chanjaruan, Chaiwichit Chianchana, & Chaiyot Damrongkijkosol. (2022). The Development
of Participatory Management Model of Strengthen Motivating Factor of College
Personal Management in Private Vocational College. *RES MILITARIS*, 12(1), 111–119.
- Kimberly A. Meyer. (2015). *Students' Perceptions of Life Skill Development in Project-Based*
Learning Schools (ProQuest Number: 3745394) [the Educational Doctorate Degree in
Educational Leadership, Minnesota State University]. Mankato ProQuest Dissertation
& Theses.
- Pragyanam School. (2023). *10 Skills for Life, Every Student Should Know*.
<https://www.pragyanam.school/blog/10-skills-for-life-every-student-shoul>